

Obsah

Události v EU:	Británie nebude mít svého eurokomisaře	strana 2
Brusel Inside:	Adventní čas a nová Evropská komise	strana 5
Drobnohled:	Pomůže nová odpadová legislativa ke splnění cílů?	strana 6
Hlavní téma:	Budoucnost evropských fondů a klíčová slova pro nás	strana 7
EU Seriál:	Rozpočty zemí eurozóny pro rok 2020 hlásí dobrou kondici	strana 11

EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil

hlavní ekonom České spořitelny
+420 224 995 439, dnavratil@csas.cz

Petr Zahradník

+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

EU OFFICE / KNOWLEDGE CENTRE

Tomáš Kozelský

+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtúsová

+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák

+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.

Budějovická 1518/13b

140 00 Praha 4

EU_office@csas.cz

<http://www.csas.cz/eu>

Sledujte nás na Twitteru:

ReSearch
Česká spořitelna

@Research_sporka

Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualizují jsou

Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz

Evropská
komise

EURACTIV.cz

Milí čtenáři,

Konec roku 2019 se nezadržitelně blíží a už teď můžeme říct, že byl z pohledu EU i Česka poměrně úspěšný a zajímavý. I měsíc listopad toho dokázal hodně nabídnout. Ukončila se etapa Evropské komise pod taktovkou Jean-Claude Junckera, která když už pro nic jiného, bude známá svým investičním balíčkem (vžil se i název Junckerův balíček), který se podílel na rozhýbání evropských investic. Otěže po teď už bývalém předsedovi převzala Ursula von der Leyen, jejíž nový kabinet získal koncem listopadu důvěru Evropského parlamentu. Češi zde mají zastoupení v podobě místopředsedkyně Věry Jourové (jež už působila v předchozí Komisi jako eurokomisařka pro spravedlnost, spotřebitele a rovnost žen a mužů), která bude mít na starost oblast „Hodnoty a transparentnost“. „Komedie“ kolem brexitu bude asi pokračovat i nadále. Spojené království si však ve spojení s novou Komisí připsalo další zajímavou novinku. Británie tak dlouho otálela s nominací svého komisaře, až se ministři jednotlivých zemí dohodli na tom, že komisařů bude o jednoho méně, ač je Spojené království ještě fakticky členem EU. Komise německé předsedkyně Ursuly von der Leyen se zaměří především na oblast ochrany životního prostředí, podpory růstu, inovací či digitalizace.

Brexit je brexit (brexit means brexit - jak svého času charakterizovala Theresa May), ale pro Brity ideálně v podobě, jakou si budou přát. Sice stále neví, co chtějí, a dohodnout se zda a jak odejdou, příliš neumí, volný pohyb osob však většinou chtějí i po případném brexitu. Naplánované předčasné parlamentní volby (které se mají uskutečnit 12. prosince) příliš jasně do nynější situace nedávají. Labouristé kolem Jeremyho Corbyna se nechali slyšet, že by chtěli novou dohodu o brexitu nebo i o možnosti hlasovat pro setrvání v EU. Karty jsou na stole a výsledky voleb možná napoví, jak se to bude mít s dlouho plánovaným brexitem.

Evropská ekonomika roste již sedmým rokem a i odhad Evropské komise ve své nejnovější podzimní prognóze je do dalších let pozitivní. Ekonomický růst se promítá i do slibně se vyvíjejícího trhu práce s klesající nezaměstnaností. Hrubý domácí produkt EU by se podle nejnovější prognózy měl v letošním roce zvýšit o 1,1 % a v následujících dvou letech o 1,2 %. V případě Česka by tento růst měl činit 2,5 % HDP, respektive 2,2 % HDP v roce 2020 a 2,1 % HDO v roce 2021. Určitou neznámou a negativním impulsem může být přetrvávající obchodní napětí mezi Amerikou a Čínou. Více o nové prognóze se dočtete na straně 3.

V listopadu měl být českou vládou schválen balíček odpadové legislativy, ale z důvodu složitosti a některých nejasností bude tento ještě potřebovat doplnit a bezesporu to nebude jednoduchý úkol. Do našeho Měsíčníku nám k danému tématu svůj názor poskytla jedna z nejpovolanějších osob, a to pan Petr Havelka – výkonný ředitel České asociace odpadového hospodářství. V případě problematiky odpadů se určitou mantrou stává pojem recyklace odpadu, která však zmiňovaným balíčkem příliš podporována není a vzhledem k odklonu od skládek je potřeba zajistit, aby odpad nekončil jen ve spalovnách, protože množství vyprodukovaného odpadu je v Česku několik tisíc tun. A i zde je jeden z problémů – existují podstatně rozdílné přístupy k této statistice – což pro další rozhodování není úplně přijatelné. Více k danému velmi aktuálnímu tématu v naší pravidelné rubrice Drobnohled na straně 6.

Vážený čtenáři, přeji vám poklidný konec roku v kruhu rodinném a blízkých přátel, krásné prožití svátků vánočních a do nového roku všechno nejlepší.

Tomáš Kozelský

Události v EU

Čekání na novou Evropskou komisi skončilo, Evropský parlament ji většinou 461 ze 707 hlasů schválil. - Budoucí Komise bude mít o jednoho člena méně, i když Velká Británie z Evropské unie ještě nevystoupila. - Volný pohyb osob chtějí Britové i po brexitu. - Podzimní prognóza Komise: přijde zpomalení ekonomiky? - Rozpočet EU pro rok 2020 byl schválen.

POLITIKA

Nová Evropská komise dostala zelenou

Čekání na novou Evropskou komisi 27. listopadu skončilo, Evropský parlament ji většinou 461 ze 707 hlasů schválil.

Před německou předsedkyní nové Evropské komise Ursulou von der Leyenovou ležela poslední překážka. Aby mohl její zbrusu nový kabinet začít úřadovat, ve Štrasburku potřeboval získat důvěru Evropského parlamentu. Cesta sem ovšem nebyla vůbec jednoduchá.

Celá řada kandidátů na eurokomisaře měla při přesvědčování europoslanců v pověřených výborech problémy. **V původním seznamu eurokomisařů nakonec nastaly celkem tři změny, a to v případě Francie, Maďarska a Rumunska. Řecké portfolio se navíc mírně přejmenovalo, a někteří komisaři si mezi sebou vyměnili část své agendy.** Celý proces výběru nové Komise se tak zpomalil o měsíc.

V novodobé historii Evropské unie se nestalo, že by nové Komisi nebyla vyslovena důvěra. Nejvíce „nahnuté“ to měl v roce 2014 Jean-Claude Juncker, i ten však získal většinu 423 hlasů ze 751, 209 poslanců hlasovalo proti jeho kabinetu a 67 se zdrželo. Naopak suverénní výsledek si připsal Romano Prodi v roce 1999, z 626 tehdejších europoslanců jeho Komisi podpořilo 510. Von der Leyenová tak úspěšná nebyla, i tak je výsledek zdařilý. 461 poslanců ze 707 přihlášených bylo pro, 157 proti a 89 se zdrželo.

Ještě před hlasováním o důvěře von der Leyenová představila europoslancům svůj kabinet a také přiblížila jeho program pro následujících pět let. **Je jasné, že velkou roli v něm bude hrát „zelená“ politika, především pak snižování emisí CO₂.**

<https://euractiv.cz/section/eurovolby-2019/news/den-d-ve-strasburku-nova-evropska-komise-zada-europoslance-oduveru/>

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_19_6408

BREXIT

Británie nebude mít svého eurokomisaře

Budoucí Evropská komise bude mít o jednoho člena méně, i když Velká Británie z Evropské unie ještě nevystoupila. Ministři potvrdili usnesení, na kterém se shodli unijní velvyslanci. Skutečnost, že Británie přes opakované výzvy z Bruselu neuposlechla a komisaře nenominovala nemůže být podle ostatních členských států důvodem odkládat nástup komise.

Lídrů států EU se v roce 2013 usnesli, že počet eurokomisařů musí odpovídat počtu členských států. Právníci unijních institucí se však shodují, že při zjevné neochotě Británie podílet se na chodu komise může exekutiva fungovat nekompletní, jak tomu bylo už několikrát.

Na druhou stranu může podle právního experta Komise hrozit, že některá její rozhodnutí budou kvůli jejímu neúplnému složení napadena u soudu. Jeden z unijních činitelů ovšem novinářům řekl, že zatímco návrhy nových norem vzešlé z budoucí Komise nebudou napadnutelné u soudu, u přímých rozhodnutí týkajících se například fúzí či státní pomoci firmám to není tak jisté.

<https://euractiv.cz/section/brexit/news/britanie-nebude-mit-sveho-eurokomisare-dnes-to-schvalila-rada/>

https://ec.europa.eu/info/election-european-commission-2019-2024_en

Volný pohyb osob chtějí Britové i po brexitu

Většina britských voličů podle nového průzkumu souhlasí s tím, aby se současný režim volného pohybu osob vztahoval na Británii i po jejím odchodu z Evropské unie. **V anketě vypracované agenturou YouGov pro televizi Sky News takový model podpořilo 56 % respondentů, zatímco opačný postoj vyjádřilo 28 %.** Současný režim, který imigrantům z EU plošně dává právo žít a pracovat v Británii, chce vládní Konzervativní strana opustit s koncem příštího roku.

Imigrace je od počátku jedním z ústředních brexitových témat a konzervativní vláda dlouhodobě jako jeden z přínosů odchodu z evropského bloku označuje „opětovné převzetí kontroly nad hranicemi“. Od roku 2021 chce zavést nový „bodový“ imigrační systém a přijímat přistěhovalce na základě jejich schopností, nikoli jejich státní příslušnosti.

Nepříliš překvapivě mělo v novém průzkumu zachování volného pohybu jasnou podporu (80 %) mezi voliči, kteří by preferovali setrvání Británie v EU. O něco překvapivější je to, že jen těsná většina (53 %) zastánců brexitu vyjádřila nesouhlas s případným pokračováním současného režimu. U voličů Konzervativní strany byl podíl ještě o několik procentních bodů nižší.

Téma imigrace se v posledních dnech dostává do popředí kampaně před parlamentními volbami. Plány obou hlavních politických stran přitom nejsou zcela jasné. **Konzervativci uvádějí, že jejich nový systém přistěhovalectví omezí,** zároveň ale opustili přísný limit počtu přistěhovalců vytyčený za vlády expremiéra Davida Camerona.

Labouristé na posledním stranickém sjezdu přijali usnesení o zachování unijního režimu, podrobnější program ale zatím nezveřejnili. Lídr hlavní opoziční strany Jeremy Corbyn v rozhovoru se zpravodajskou společností BBC nechtěl uvést, zda by podle něj do Británie mělo přicházet více nebo méně přistěhovalců.

<https://euractiv.cz/section/brexit/news/vetsina-britu-chce-volny-pohyb-osob-i-po-brexitu-ukazuje-pruzkum/>

<https://yougov.co.uk/>

EKONOMIKA A EURO

Podzimní prognóza Evropské komise: přijde zpomalení ekonomiky?

Ekonomika Evropské unie letos poroste shodně s dosavadními odhady o 1,4 %. Růst hospodářství zemí eurozóny však bude proti minulé předpovědi slabší o desetinu bodu a dosáhne 1,1 %. Ve své podzimní makroekonomické prognóze to uvedla Evropská komise.

Předpověď zároveň varuje před zpomalováním růstu hospodářství v příštích letech, které bude výraznější, než Komise soudila v červencovém odhadu. Nebezpečí vidí Brusel zejména v napjaté geopolitické situaci a nejistém vývoji mezinárodního obchodu.

Evropská ekonomika roste od finanční krize už sedmý rok v řadě a růst bude pokračovat i v příštích letech.

Nejistoty na mezinárodní scéně, které vyvolává zejména obchodní válka mezi Spojenými státy a Čínou a protekcionismus amerického prezidenta Donalda Trumpa, podle EK ovlivňují zejména výrobní sektor. Ten navíc prochází strukturálními změnami.

V případě české ekonomiky Evropská komise snížila odhad růstu na letošní rok na 2,5 %. Ve své makroekonomické prognóze zároveň uvedla, že slabší budou i následující léta. V příštím roce zpomalí tempo růstu hrubého domácího produktu na 2,2 %, což je o tři desetiny procentního bodu méně než při červencové předpovědi.

V roce 2021 by pak české hospodářství mělo růst tempem 2,1 %, předpovídá komise.

Růst české ekonomiky dál potáhne zejména domácí spotřeba. Tu podle Komise podpoří výrazný nárůst platů související s vysokou poptávkou po pracovní síle. Pozitivním faktorem i nadále zůstane silná spotřebitelská důvěra.

EK naproti tomu očekává pokles tempa růstu soukromých investic po jejich loňském výrazném zvýšení.

Bilance veřejných financí by měla v následujícím období podle Komise zůstat vyrovnaná.

Harmonizovaná inflace bude podle prognózy letos vyšší, než Komise předpovídala v létě. Činit by měla 2,6 % místo dosud uváděných 2,4 %. Přispějí k tomu hlavně ceny energií, služeb a potravin. Příští rok ale růst cen zpomalí na 2,3 %, stále tak zůstane mírně nad 2% inflačním cílem centrální banky.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/hospodarstvi-eu-letos-poroste-v-pristim-roce-zpomali-v-cesku-se-da-nizsi-rust-ocekavat-uz-letos/>

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/autumn-2019-economic-forecast-challenging-road-ahead_cs

Rozpočet EU pro rok 2020 schválila Rada i Evropský parlament

Ministři členských zemí Evropské unie schválili unijní rozpočet pro příští rok, na jehož podobě se dohodli s Evropským parlamentem. Ten rozpočet schválil ve středu 27. listopadu.

Rozpočet počítá s částkami 168,7 miliardy eur (4,3 bilionu Kč) pro smluvní závazky a 153,6 miliardy eur (3,9 bilionu Kč) pro skutečně provedené platby.

V závazcích to představuje nárůst o 1,5 % a v platbách o 3,4 % proti letošnímu rozpočtu. Výraznější zvýšení u plateb je podle zástupců Rady EU způsobeno tím, že příští rok finišuje řada programů končícího rozpočtového období 2014 až 2020.

Podle finského předsednictví Rady rozpočet klade důraz na budoucí strategické priority Unie, mezi nimiž je boj s klimatickými změnami (21 % rozpočtu), financování vědy a výzkumu, posílení bezpečnosti, či zmírnění dopadů migrace.

<https://euractiv.cz/section/evropske-finance/news/rozpocet-eu-pro-rok-2020-schvalila-rada-hlasovat-bude-jeste-parlament/>

<https://www.europarl.europa.eu/news/cs/press-room/20191121IPR67118/klima-zamestnanost-mladi-lide-poslanci-schvalili-rozpocet-eu-na-rok-2020>

Události v EU

Evropská komise varovala osm států eurozóny, že jim příští rok hrozí porušení rozpočtových pravidel EU. Zároveň připomněla, že letos poprvé od roku 2002 nevede se žádnou zemí řízení kvůli nadměrnému rozpočtovému schodku. - Česká republika se v hodnocení udržitelného rozvoje umístila na osmém místě mezi zeměmi EU.

Řízení kvůli nadměrnému schodku? Letos se žádné ze zemí EU netýká

Evropská komise varovala osm států eurozóny včetně Slovenska, že jim příští rok hrozí porušení rozpočtových pravidel Evropské unie. **Zásadnější námítky má Komise k návrhům rozpočtů Itálie, Francie, Španělska a Belgie**, z nichž je podle komisařů patrná nedostatečná snaha omezit vysoký veřejný dluh.

Celková dluhová situace eurozóny se ale navzdory očekávanému zpomalení růstu zlepšila, uvedla komise v hodnocení rozpočtových plánů. **Dluh eurozóny v poměru k hrubému domácímu produktu by měl klesnout z letošních 86 na 85 %.**

V případě Slovenska stejně jako Finska, Portugalska či Slovinska je sice komise spokojena s přístupem ke snižování dluhu, avšak upozornila, že by se tyto země mohly v příštím roce podstatně odchýlit od střednědobých rozpočtových cílů.

Návrhy rozpočtů ostatních zemí jsou v souladu s paktem stability a růstu, v němž se unijní země zavázaly udržovat dluh pod hranicí 60 procent HDP či jej snižovat. Rozpočtové deficity zároveň nesmí překročit tři procenta.

Evropská komise připomněla, že letos poprvé od roku 2002 nevede se žádnou zemí řízení kvůli nadměrnému rozpočtovému schodku.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/osmi-zemim-hrozi-poruseni-rozpocetovych-pravidel-varovala-evropska-komise/>

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/comm_chapeau_201119.pdf

Jak se daří České republice plnit cíle udržitelného rozvoje?

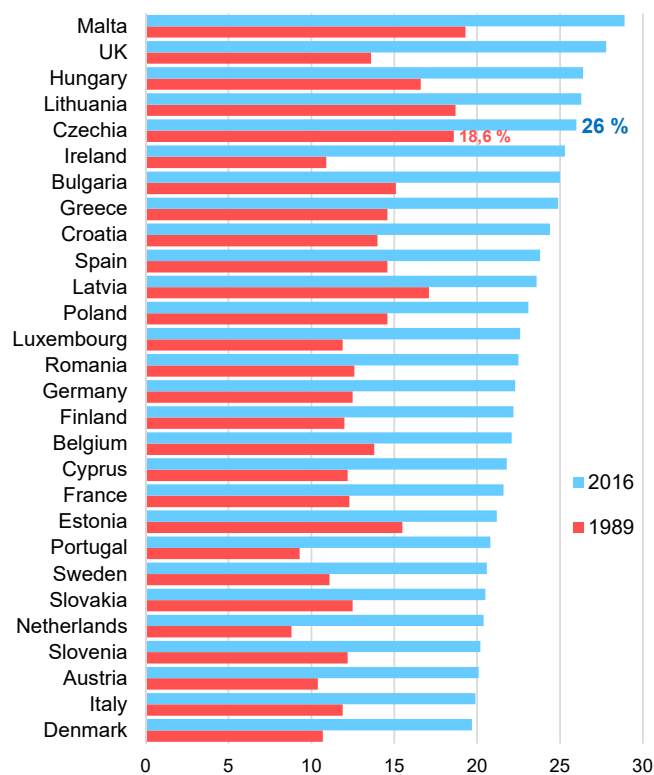
Česká republika se v hodnocení udržitelného rozvoje umístila na osmém místě mezi zeměmi Evropské unie. Stejně jako loni je premiátem pokud jde o míru ohrožení chudobou, zhoršení naopak zaznamenala v boji s klimatickými změnami. Vyplývá to z aktuální Evropské zprávy o udržitelném rozvoji (Europe Sustainable Development Report), která poměřuje úspěch jednotlivých států při dosahování 17 cílů udržitelného rozvoje Organizace spojených národů.

Česko skončilo první mezi zeměmi střední a východní Evropy a zanechalo za sebou také některé původní země EU, například Velkou Británii, Belgii nebo Nizozemsko.

Česko má stejně jako v loňském roce nejnižší míru ohrožení chudobou ze zemí EU. V čele žebříčku stojí také v podkategorii dlouhodobé nezaměstnanosti, jejíž míra je nejnižší ze všech evropských zemí. Dobře si podle zprávy vede také v rozsahu chráněných území důležitých pro ochranu biodiverzity, zlepšuje se i kvalita podzemních vod.

V boji proti klimatické změně zpráva naopak konstatuje zhoršení, které je dáno především nadměrným vypouštěním emisí CO₂ při výrobě energie. Nedostatky ale hodnotitelé odhalili i v kategorii zdraví obyvatelstva, které je ohrožováno nadměrnou spotřebou alkoholu a tabáku. **Češi se rovněž od loňska zhoršili v souvislosti s obezitou** či v rámci dvou podkategorií týkajících se školství – ve výsledcích srovnávacích testů PISA a podílu vědců na celkové populaci.

Podíl obyvatel trpících obezitou (2016, %)

Zdroj: WHO; lidé s BMI ≥ 30, věk 18+

Zpráva vychází z dat Eurostatu a takzvaného SDG Indexu, který každoročně sestavuje tým autorů pod vedením ekonoma Jeffreyho Sachse z Kolumbijské univerzity.

Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj byla přijata na summitu OSN v září 2015. Obsahuje 17 závazků, které by do roku 2030 měly vést například k vymýcení extrémní chudoby a hladu, zdravému životu, spravedlivému vzdělávání, genderové rovnosti, dostupnosti vody nebo přijetí bezodkladných opatření na boj se změnou klimatu.

Do podmínek ČR převádí relevantní cíle Strategický rámec ČR 2030, jehož implementační plán loni schválila vláda.

<https://euractiv.cz/section/ekonomika/news/osmi-zemim-hrozi-poruseni-rozpocetovych-pravidel-varovala-evropska-komise/>

<https://ieep.eu/publications/2019-europe-sustainable-development-report>

Tentokrát posvětil vstup nově jmenované Evropské komise do svého pětiletého výkonného období Evropský parlament doslova v předvečer adventu. Po nebývale vypjatém a nepřímocarém slyšení nových kandidátů na komisaře, zvláště pak v případě nominantů z Francie, Rumunska či Maďarska. Jaký dárek naopak nadělí nová evropská exekutiva unijnímu pracovnímu programu a jeho strategii?

ADVENTNÍ ČAS A NOVÁ EVROPSKÁ KOMISE

Lze předpokládat, že klíčovým slovem nadcházející pětiletky bude udržitelnost. Pod ní se dá docela dobře skrýt aktuální silný akcent na vše zelené, jehož rezonance zdá se být nyní dominantní, stejně jako důraz na dodržování sociálních pravidel 21. století, i zajištění toho, aby Evropa zůstala bezpečným kontinentem.

Výčet sociálních práv uskutečnila minulá Junckerova Komise a zjevně jí též zaujala jak zdravě smýšlející, tak též pokusitele hranic možného, jež se snaží prosadit výsady pro skupiny či projevy chování hodně mimo hlavní proud.

A konečně téma bezpečnosti, které, ve spojení s migrací, je hodně hlasitě slyšet zvláště v teritoriu střední a východní Evropy, přičemž však tyto země pro tyto účely v rámci společného koláče finančních prostředků příliš přispívat nechťejí. Navíc zde již několik let platí jakási nepřímá úměra, že čím hlasitěji a vypjatěji je tento problém zdůrazňován, tím méně se příslušné země týká.

V rámci nalézání nového a vyváženého obsahu slova udržitelnost bychom však neměli zapomínat na to, že Evropa potřebuje též udržitelně růst. Ba naopak, Evropa pro to, aby byla zelenější, sociálnější i bezpečnější, musí být dostatečně konkurenceschopná, aby na tyto potřeby byla schopna vydělat a zajistit je, a současně, aby zastavila relativní ztrátu pozic v rámci globální ekonomiky, která ji poslední dekádu, dvě zřetelně charakterizuje.

Pro aktuálně chápaný udržitelný rozvoj to znamená prioritní soustředění se na tři důležitá místa: investice, daně a pravidla hry. Investice představují onen zdroj rozvoje, který nesmí být nejen ohrožen, vytlačen či zahuben, ale který by měl být všestranně podporován směrem k jejich významné akceleraci. Stále jich není dost.

Fiskálně je Evropa podstatně zdravější, než před 10 lety. Nízké či nulové úrokové sazby v kombinaci s prostorem pro pozitivní fiskální postoj a realizaci významných strukturálních reforem otevírají prostor pro masivní investiční aktivity ve strategicky významných oblastech. Tomu by mělo napomáhat též veřejné i privátní financování a nalezení společných jmenovatelů mezi nimi. I proto by Víceletý finanční rámec EU 2021-2027 měl být schválen co nejdříve, s maximem moderních prvků a nástrojů, lákavých ve velké též zapojení soukromého kapitálu.

Dostáváme se do fáze, kdy stávající, po desítky let vytvářený dominantní daňový systém ukazuje jisté projevy své přežilosti. Vyžaduje výraznou úlevu pro produktivní část populace a společnosti a přesměrování kormidla pozornosti vůči některým méně žádoucím aktivitám.

Současně v něm existuje značný prostor v oblasti zlepšování a posilování daňové disciplíny, zvláště v tom smyslu, aby se pod daňový deštník dostaly jak nově vzniklé společnosti z oblasti virtuální ekonomiky, tak spousta přeshraničně působících firem s vyspělou erudicí daňové optimalizace. O přesné definici cílů nových daňových pravidel pro několik příštích dekad lze ještě diskutovat.

A pak jsou zde další pravidla hry, která předurčují zaměření a náladu celého systému, který jejich dodržování podléhá; pravidla spojená s uvalováním zákazů na určité typy aktivit, a naopak dávání přednosti v jízdě jiným aktivitám. Pravidla, která mohou buď posílit, anebo naopak rozklížit prostředí jednotného trhu. S jejich zaváděním je třeba se dvakrát přesvědčit o jejich smyslu. A ne příliš silně tlačit na pilu; tím může být i dobrá myšlenka předčasně zahubena.

Tak v takovémto zhruba stavu se nachází EU na startu působení nové Evropské komise, ale též nového předsedy Evropské rady Charlese Michela, nové prezidentky Evropské centrální banky Christine Lagarde i nového Evropského parlamentu, který se po výrazné obměně přes léto rozkoukal a během podzimu alespoň elementárně etabloval. Je co na počátku adventu slavit? Věřme, že ano.

Petr Zahradník

Aktuálně je na vládě balíček nové odpadové legislativy z dílny MŽP. Měl být vládou schválen již 12. listopadu, ale v návaznosti na řadu nejasností a potřebu doplnění, rozhodla vláda o nutnosti přerušit jednání. Klíčové otázky k aktuálnímu balíku nové odpadové legislativy vám zodpoví ředitel České asociace odpadového hospodářství, Petr Havelka.

POMŮŽE NOVÁ ODPADOVÁ LEGISLATIVA KE SPLNĚNÍ CÍLŮ?

Zákony provází řada problémů a kritiky

Mezi vážné problémy patří rozdíly v datech o odpadovém hospodářství. Mezi daty ČSÚ a MŽP je stále rozdíl cca 2 miliony tun v roční produkci komunálních odpadů. Je produkce spíše 3,5 nebo 5,5 milionů tun? To je rozdíl poměrně podstatný, a to jak pro stát, tak samozřejmě pro investory.

Další podstatnou slabinou balíku je fakt, že zde nejsou nástroje na podporu recyklace. MŽP na to bylo upozorněno již v připomínkovém řízení. K této věci byl zaslán i otevřený dopis ministru Brabcovi podepsaný 19 oborovými svazy a svazy cca 2 000 obcí a měst. ČR má být schopná za 15 let přesouvat dalších více než 1,43 milionů tun komunálních odpadů ročně do finální recyklace. Je třeba s tím začít co nejdříve, cíl je to dosti náročný. Vláda však stále neumí vysvětlit, jak zajistí, aby odpady odkloněné ze skládek šly v dostatečné míře právě na předepsanou recyklaci a jen nekončily jako neupravená směs namísto skládek v nových spalovnách (ZEVO). Spalovny přitom EU již nehodlá podporovat a říká to opakovaně.

Evropa jasně vytyčila strategii a cíle na podporu recyklace. Má se omezovat i samotná produkce odpadů. Nové české zákony řeší dostatečně odklon od skládek, to ano. Evropský cíl je stanoven k roku 2035 na 10 % skládkovaných odpadů. Návrh zákona chce tento cíl splnit již k roku 2030. Pokud s tím budou obce, které to celé mají zaplatit souhlasit, pak je to v pořádku. Je to sice o poznání dražší řešení, ale pokud to bude pro obce prioritou, pojďme touto cestou. Vůbec však není řešen ten klíčový cíl EU, a to je ke stejnému roku 2035 zajistit 65 % recyklaci komunálních odpadů.

Skládkovací poplatek

Navýšení skládkovacího poplatku nepochybně povede k potřebnému odklonu odpadů ze skládek. Těžko si představit, že by ČR nesplnila evropský cíl k omezení skládkování závazně stanovený článkem 5 odst. 5 směrnice EU k roku 2035. Cíl bude nepochybně splněn, zákon k tomu obsahuje široké spektrum nástrojů. Jiná věc je, proč je poplatek navýšen zrovna na 1850 Kč. Je spočítáno a na Slovensku to použili i do svého zákona, že odpad ze skládek lze efektivně odklonit již při poplatku mezi 1 100 a 1 200 Kč. Investoři do spaloven veřejně požadovali poplatek minimálně 1 500 Kč, aby se jim provoz spaloven na neupravený směsný komunální odpad vyplatil. MŽP jim vyšlo vstříc a v zákoně je aktuálně poplatek 1 850 Kč. Je však známým faktem, že výše skládkovacího poplatku nezajistí navýšení recyklace a prakticky nemá na výši recyklace vliv. Zákon tedy nepochybně dokáže zajistit přesun odpadů ze skládek do spaloven. Ale chybí zde úvaha, na co

nám to jako České republice bude, když závazné cíle máme stanoveny k recyklaci, a to na minimálně 65 % komunálních odpadů. Každý si odpovězte, kolik vyprodukovaných odpadů musíme na začátku třídít a zpracovat, abychom byli schopni na konci ve finálních produktech recyklace využít 65 % komunálních odpadů? Určitě o poznání více, že? A co se tedy potom bude spalovat v nových spalovnách na neupravený směsný odpad?

Termín ukončení skládkování

Ministr Brabec opakovaně řekl, že MŽP posunulo původní, poslaneckým návrhem prosazený rok 2024 na základě žádosti obecních svazů SMO ČR a SMS ČR. Ty odkazovaly na evropský termín roku 2035 a na zbytečné významné zatěžování rozpočtů obcí a měst o 11 let přísnějším a dražším nastavením. EU je environmentálně nejambicióznější společenstvo států a širokým konsenzem stanovila své nové závazné cíle. Chápu obce a města v jejich snaze o hájení svých ekonomických zájmů. Současně je třeba ocenit, že obce hodlají vysoké evropské cíle respektovat, pomoci je naplnit a také jejich splnění z velké části zaplatit.

Podpora recyklace

Potřebné funkční nástroje na podporu recyklace v ČR definovala skupina odborníků RecHelp a zveřejnila jich celkem 11. Inspiraci skupina brala i v zahraničí a také v materiálech Evropské komise a Evropského parlamentu. Pro příklad uveďme některé nástroje – snížená DPH na recyklované výrobky, snížení zdanění práce v recyklačním průmyslu, tzv. zelené státní zakázky podporující recyklaci, zvýhodnění recyklace v rámci daně z příjmu, definování efektivních nástrojů k motivaci samotných výrobců obalů a výrobků, příprava standardů pro sekundární plasty, apod. Smutné ale je, že stále žádný z nástrojů na podporu recyklace není obsažen v balíku navrhované nové české odpadové legislativy.

Ing. Petr Havelka, výkonný ředitel České asociace odpadového hospodářství

S blížícím se koncem rozpočtového období 2014-2020 nabírají na síle témata týkající se budoucí podoby finančního rámce, zejména pak otázky spojené s evropskými fondy. Jaká bude kohezní politika v příštím období? A neměli bychom svou pozornost přesunout také k dalším zdrojům, které rozpočet EU nabízí?

Hlavní téma

BUDOUCNOST EVROPSKÝCH FONDŮ A KLÍČOVÁ SLOVA PRO NÁS

Téma evropských fondů a způsobu jejich využívání v očích české zainteresované veřejnosti v posledním období zřejmě nejvíce rezonovalo přibližně před měsícem, kdy premiér Andrej Babiš pozval do Prahy zástupce 17 zemí, které i pro budoucí Víceletý finanční rámec EU 2021 – 2027 podporují silnou kohezní politiku. Obecně vzato, vůbec nic proti tomu, aby obrovské finanční částky, které v podobě kohezní politiky do těchto zemí proudí, byly využívány efektivně a jejich dopady byly dlouhodobě přínosné. Právě naopak. Na straně druhé však na onom summitu zněla dosti populistická hesla typu: Neberte nám kohezi, či My víme nejlépe, jak s kohezními penězi nakládat a pro jaký účel je použít. A zaznělo tam též zcela demagogické srovnávání přílivu kohezních prostředků k nám a současně odlivu obrovských částek v podobě převodu dividend „z Východu na Západ“, jež primárně nemá s kohezní politikou naprosto nic společného.

Je jen škodou, že tato spíše bulvárně pojatá hesla zastínila jiné požadavky, které v rámci dané schůzky též zazněly, a sice o tom, aby došlo k úplnému odstranění všech rabatů a dalších nejrůznějších slev, jež pravidlům kohezní politiky založené na potřebě dosažení ekonomické, sociální, environmentální a územní soudržnosti přímo stojí. Zdá se však, že tento pohled na kohezní politiku má na nynější politické mapě EU silné zastání, neboť závěrečnou deklaraci této schůzky podepsalo 16 z jejích účastníků (13 ze zemí střední, východní a jihovýchodní Evropy + Španělsko, Portugalsko a Řecko).

V následujícím textu se pokusíme o vyřčení alternativního scénáře, jehož středem nadále bude kohezní politika, avšak taková, která bude odpovídat posunu České republiky v EU za 15 let svého členství a současně novým potřebám, které se za tu dobu v rámci EU jako celku objevily, i trendům ve financování EU jak prostřednictvím Rozpočtu EU, tak dalších možností financování, kupříkladu s využitím skupiny Evropské investiční banky (EIB).

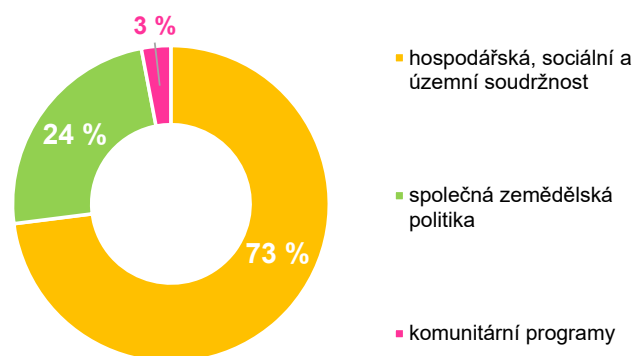
Půjde o kohezní politiku moderně orientovanou jak z pohledu témat, které bude podporovat, tak i způsobů financování. Půjde o daleko sofistikovanější kohezní politiku, než – trochu zjednodušeně – pouhé dotační přerozdělování ve prospěch obrovských investic do hmotných projektů, které se navíc v České republice zas až tak úplně nezhmotnily (například v podobě řádového zlepšení stavu dopravní infrastruktury).

A vedle kohezní politiky půjde též o to sledovat, jaké další možnosti Rozpočet EU nabízí. Za celých 15 let, co jsme v EU, jsme si velmi nešťastně navykli jít cestou nejmenšího odporu a využívat v zásadě národně zaručené prostředky

bez toho, abychom se snažili výrazněji uplatnit své přednosti v celoevropské projektové soutěži tzv. centrálně řízených programů.

Z více než 50 obálků, kterými Rozpočet EU v této finanční perspektivě disponuje, chodíme v drtivé většině pouze do dvou z nich – kohezní politiky a společné zemědělské politiky, jež se v souhrnu celkových zdrojů, které z Rozpočtu EU čerpáme podílejí na výsledné sumě až nějakými 97 %. V tom jsme v rámci Evropské unie zdaleka nejvychýlenější a s dvoutřetinovým podílem kohezní politiky na ní zdaleka nejvíce závislí. Přitom některé další země z našeho regionu, kupříkladu Estonsko, Maďarsko či Slovinsko (všechny tři více či méně chudší než Česká republika) jsou schopny z centrálně řízených programů získávat až kolem 20 % prostředků Rozpočtu EU; u České republiky jsou to v dlouhodobém průměru s bídou 3 %.

Čerpání ČR z rozpočtu EU

Zdroj: Zastoupení Evropské komise v ČR

A vrátíme-li se ke kohezní politice, i ta se dá dělat výrazně jinak než dosud u nás. Daleko integrovaněji. V rámci daného území jsou možné dva krajní scénáře: buď ten, v jehož rámci jsou podpořené projekty realizovány zcela nahodile a bez jakékoliv souvislosti s projekty ostatními, anebo pak ten, kdy na daném teritoriu tvoří podpořené projekty funkční systém, kdy do sebe logicky zapadají a efekt a přínos jednoho se projevuje i v efektech a přínosech ostatních.

Možná překvapivě, Česká republika je v míře integrovanosti projektů v rámci kohezní politiky v rámci unijního srovnání velmi vysoko, nicméně prostor pro to, aby se integrovaný územní přístup u nás ještě dále podstatně rozšířil zůstává obrovský.

Na cestě k nové kohezní politice

Jeden ze zásadních požadavků onoho výše zmíněného pražského summitu Přátel koheze zněl: Neberte nám kohezi. Kultivovaněji řečeno: nesnižujeme podíl kohezní politiky na budoucím Víceletém finančním rámci EU 2021 – 2027. Onen podíl by měl být v celku snížen o nějakých 10 %, nicméně pro některé z kohezních zemí by ona redukce oproti nynějšímu období měla činit až více než 20 %. Což pro některé případy, kdy je z kohezních prostředků v těchto zemích financováno až 80 % tamních veřejných investic (kupříkladu v Portugalsku), je již dosti citelné.

Na druhou stranu se Přátelé koheze jaksi nestačili seznámit s tím, že většina z nich výrazně zbohatla (což platí zejména pro ty z teritoria střední, východní a jihovýchodní Evropy, a především pak pro jejich dolní konec, kdy Rumunsko, například, za 10 let svého členství v EU se unijnímu průměru přiblížilo o nějakých 27 procentních bodů) a zlatá doba kohezní politiky, vyvolaná zejména procesem rozšíření v roce 2004, je již nenávratně pryč. Již nynější období zaznamenalo relativní pokles váhy kohezní politiky a období následující by v tomto mělo zcela oprávněně pokračovat.

Již sám fakt, že na začátku letošního listopadu se sejde takto významná část členské základny EU a de facto říká: zvyšte navrhovanou alokaci pro budoucí kohezní politiku o několik desítek miliard euro, svědčí o tom, že ke konečnému schválení návrhů nařízení budoucího finančního rámce je ještě hodně daleko.

Aktuální průběh projednávání Kohezní politiky na období 2021 – 2027 se odehrává na úrovni trialogu mezi Radou EU – Evropskou komisí – Evropským parlamentem. Na rozdíl od některých jiných programů navrženého Víceletého finančního rámce 2021 – 2027, u kohezní politiky zatím nelze odhadovat výrazné změny a odlišení se od textu původního návrhu. Na straně druhé však, jak již výše řečeno, rozhodnuto není vůbec nic a hodně věcí může být jinak.

Za zvýšenou pozornost v této souvislosti rozhodně stojí minimálně dva momenty:

Faktor zpoždění, zatím přesně neodhadnutelný; jak známo, na rozdíl od původního úmyslu, nová Evropská komise se neujala své funkce k původně zamýšlenému 1. listopadu 2019. Proces slyšení nových kandidátů na komisaře byl tentokrát dobrodružnější, než obvykle, takže se nová Evropská komise ujme výkonu své funkce až s počátkem prosince. To vše kumuluje celkové zpoždění, které proces přijímání nových pravidel kohezní politiky nabírá a které se tímto stále prodlužuje.

Opakuje se tak (a to zřejmě ve větším rozsahu) problém, který jsme zaznamenali právě před sedmi lety při přípravě nynějšího programovacího období (tehdy v čase řešení důsledků

bezprecedentní ekonomické krize) a jemuž se chtěl končití předseda Evropské komise J.-C. Juncker za každou cenu vyhnout. Ekonomické důvody pro toto zpoždění neexistují, ukazuje se však, že politická shoda je v nynějším období obtížněji dosažitelná než tehdy. Nyní je již jisté, že k přijetí nařízení o kohezní politice nedojde v letošním roce pod taktovkou finského předsednictví. Je spíše pravděpodobné, že se tak stane až ve druhé polovině příštího roku během předsednictví německého. Pozitivní zprávou v rámci tohoto procesu je osoba budoucí komisařky pro regionální politiku, Portugalky Elisy Ferreiry, velmi zkušené a kompetentní, doposud viceguvernerky národní centrální banky, před tím 12 let poslankyní Evropského parlamentu, jež navíc v současnosti zastupuje též Portugalsko ve Společném orgánu bankovního dohledu (SSM).

Velkou pozornost je též nutné věnovat faktu, že některé významné prvky z návrhu kohezního nařízení byly vyčleněny z portfolia vyjednávání kohezní politiky a staly se předmětem širší debaty o celkovém Víceletém finančním rámci. Patří sem například záležitost samotné existence Dohody o partnerství, případně též to, zda má tato být povinná, či aplikovaná dobrovolně, či zda mají členské státy povinnost respektovat veškeré její navržené náležitosti. Do této množiny principiálních témat patří též výše spolufinancování, určení procentuálních podílů pro prioritní oblasti v rámci tematické koncentrace, či kritéria eligibility. Význam této záležitosti spočívá nejen v tom, že ve velké nejistotě se tímto ocitají zcela zásadní prvky kohezní politiky, ale též v tom, že jestliže nařízení o kohezní politice bude schvalováno kvalifikovanou většinou, obecně nařízení o Víceletém finančním rámci bude schvalováno jednomyslně.

Integrovaný územní přístup

V minulém čísle Měsíčníku EU aktualit jsme si vytvořili v rubrice Brusel Inside stručnou ochutnávku investiční strategie zvané integrovaný územní přístup, o jehož významu též padla stručná zmínka i pokus o principiální charakteristiku v tomto textu výše.

Integrovaný územní přístup, s odvoláním na výše řečené, by měl představovat moderní formu podpory, při které se využívají fondy EU. V rámci daného území by jeho smyslem mělo být nalezení funkčního, vzájemně propojeného systému projektů, jejichž výsledný efekt pro dané území bude výrazně vyšší, než kdyby se stejná částka peněz věnovala na podporu individuálních, vzájemně izolovaných a spolu nikterak nesouvisejících projektů.

Integrovaný přístup předpokládá nezastupitelnou úlohu tří skupin klíčových aktérů a jejich hlavní pracovní náplně:

- 1.1 metodiků integrace (s posláním vymyslet optimální způsob identifikace a měření integrovaného přístupu, jež bude v konkrétních rysech pro každý typ území odlišný, specifický a originální);
- 1.2 tvůrců integrace (kteří by měli vytvořit odpovídající indikátory a tyto naplnit relevantními daty tak, aby byly vypovídající);
- 1.3 uživatelů integrace (jež můžeme dále dělit na aktivní a konečné; aktivní uživatelé tvoří skupinu subjektů od politiků, přes správce a řešitele projektových konceptů – jejich úlohou je relevantní data interpretovat a na tomto základě připravit rozhodnutí a realizovat jej do podoby praktického řešení; koneční uživatelé jsou pak občané, kvůli kterým se to všechno vůbec dělá a kterým reálný dopad přispěje k životnímu komfortu).

V případě metodiků integrace je předpokládán přístup, jež umožní nalézt klíčové souvislosti mezi proměnnými, které symbolizují unikátní přínos integrovaného přístupu (tedy, oddělit jej od scénáře přirozeného vývoje bez jakékoliv podpory, i od scénáře „obvyklého způsobu“ využívání dotační podpory).

Na tvůrcích integrace je provedení výběru indikátorů, které efekty integrovaného přístupu nejlépe postihují a shromáždění všech relevantních dat k jejich naplnění. Jedná se o přístup založený na logice a kvantifikaci, kde není příliš prostoru pro nahodilou intuici či „lidovou tvořivost“. Indikátory mohou být i identické, jako v případě „obvyklého postupu“ (HDP na obyvatele, produktivita, naplnění inovačního potenciálu, úspora nákladů, vytvoření funkčního klastru apod.); základem je porovnání tradiční a integrované metody, jež umožní ukázat přínosy integrovaného přístupu.

V případě aktivních uživatelů integrace je zásadní, aby dosažené numerické výsledky byly řádně interpretovány, aby

provedená rozhodnutí byla racionální (nikoliv krátkozrace politicky determinovaná) a aby byly vytvořeny vhodné systémové podmínky, včetně personálních, pro praktickou realizaci.

Klíčová je zde koordinace aktérů (jež zahrnují subjekty ze všech relevantních oblastí, zdaleka nejen z veřejného sektoru). Ve vztahu ke konečným uživatelům je pak zcela zásadní srozumitelná a objektivní komunikace s nimi.

Integrovaný přístup vyžaduje zcela nový postoj k řešení podporovaných projektů. Stávající projektový přístup je stále ještě charakteristický dominancí individuálních projektů, řešených na příslušném teritoriu (kdy se příliš nezkoumá jejich vzájemná obsahová a logická propojenost s jinými projekty v rámci daného území); projektů, které jsou podpořeny obvykle dotačně a nejlépe z kohezní politiky.

Při jejich realizaci a hodnocení je kladen hlavní důraz na to, aby „papíry seděly“, přičemž skutečné přínosy (pokud nejsou excesivně negativní a do očí bijící) nikoho příliš nezajímají.

Nositelem funkční logické propojenosti jsou horizontální témata typu prosperita (tvorba přidané hodnoty, produktivita, bohatství), mobilita (optimalizace přepravy a přenosu osob, nákladu, informací), smart (chytrost; využití lidských znalostí k přínosům v oblasti prosperity a humanity), efektivnost (úspornost; uskutečnění optimálního věcného plnění za nejnižších možných nákladů, aniž by byla ohrožena kvalita), humanita (respektování sociálních práv v nejširším slova smyslu – tradiční sociální péče v případě sociální potřeby, zdravotní péče, podpora v nezaměstnanosti, vzdělávání, bydlení, rozvoj občanské společnosti), atraktivnost území (cílená pozornost zaměřená na územní flagships) apod.

Klíčovými složkami řetězce funkční integrace jsou spouštěč – realizátor – beneficiant. Nalezení funkčních řetězců (podobností) v případě projektu inovativního podnikání by mohlo zahrnovat v případě spouštěče inovativní nápad, myšlenku; jako realizátor by mohl svoji roli sehrát podnikatelský inkubátor, který usiluje o kapitalizaci myšlenky (nápadu); beneficiantem je pak prosperující území, na kterém je myšlenka realizována.

Bez naplnění výchozích předpokladů (objektivního business plánu, kvalitního lidského zázemí, dobré dopravní dostupnosti, bydlení či náplně pro volný čas) je těžko představitelné integrovaný projekt úspěšně realizovat.

V České republice existuje obrovský potenciál pro integrovaný přístup v kohezní politice. Ten by měl být adekvátně promítnut v Dohodě o partnerství. Integrovaný přístup musí být plně začleněn a být zcela kompatibilní s principem tematické koncentrace, a nesmí být připuštěna interpretace v podobě rezidua tematické koncentrace.

Vedle toho, s ohledem na delší budoucnost a další předpokládané bohatnutí České republiky, návrhy Víceletého finančního rámce 2021 – 2027 umožňují mnohá integrovaná řešení mezi programy rámce, vytvořená na míru potřebám jednotlivých členských států a jejich regionů. Proto by měla být adekvátní pozornost věnována centrálně řízeným programům a možnostem nalézání synergických efektů mezi nimi, ať již těch založených na dotačním či návratném principu.

Hypotetický test ukázal, že integrovaný přístup přináší o cca 40 % lepší hodnoty ukazatelů výkonnosti v porovnání se scénářem izolovaných projektů. Z hlediska makroekonomického jsou tyto změny spíše zanedbatelné v případě podpory investic v soukromém sektoru (s ohledem na objemově velmi malý podíl takto realizovaných investic v porovnání s celkovými soukromými investicemi); naopak v případě veřejných investic je jejich dopad pronikavý, zvláště díky koordinaci jejich realizace i využívání.

Předmětem integrace nemusí být pouze obsahový záběr a témata. Taktéž různá území a jejich typy jsou vhodná pro různé typy integrovaných projektů, kdy velmi podstatné je uplatnění principu subsidiarity a relevance sklovení témat s potřebami; v této souvislosti jsou nejčastěji zmiňována tato typologická území: metropole, (sub)region, deprivovaná městská oblast, městská aglomerace. Projekty spojené s podporou konkurenceschopnosti a excelence, kdy je naplňována funkce rozvojových pólů, jsou tak převážně adekvátní pro metropolitní území a aglomerace; projekty cílící na podporu konvergenčních priorit jsou velmi relevantní pro (sub)regiony a deprivovaná městská území.

Předmětem integrace pak může být i souběh zdrojů, který je možný jak v rámci Operačního programu kohezní politiky, napříč Operačními programy, napříč fondy a napříč programy Víceletého finančního rámce. Jak již též naznačeno, sofistikovanou možností integrovaného přístupu je též zapojení soukromých finančních zdrojů.

Centrálně řízené programy

V České republice je žádoucí nalezení dlouhodobě udržitelné rovnováhy ve využívání prostředků z Rozpočtu EU ve směru relativního snižování váhy kohezní politiky (která je s přehledem nejvyšší v celé EU) a ve zvýšení relativní váhy centrálně řízených programů tak, aby odpovídalo ekonomické síle České republiky a její úrovni pozvolna se přibližující 100% průměrné hodnoty EU (realisticky dosažitelných v průběhu příštího desetiletí). Předchozí věta rozhodně neznamená podceňování a rezignaci na využívání možností kohezní politiky; ta by měla být v absolutních veličinách bezesbýtku a užitečně vyčerpána. Hovoří o tom zastavit dlouhodobé přehlížení a podceňování možností centrálně řízených programů, které dosud příjemci

v České republice využívali jen v zanedbatelném množství, a to navzdory možnostem, které se jim v této oblasti nabízely. V hrubé částce dosud Česká republika vyčerpala z Rozpočtu EU od momentu členství v EU v květnu 2004 přibližně 1.400 mld. Kč, z toho centrálně řízené programy činily pouze 43 mld. Kč.

Tato struktura naprosto neodpovídá aktuální úrovni ekonomické vyspělosti České republiky, ale též nízké úrovni strukturálních poruch v našem ekonomickém, sociálním i environmentálním systému. Jestliže celkový podíl centrálně řízených programů v roce 2017 v případě České republiky činil 4,3%, v případě Maďarska to bylo 9%, Slovenska 12%, Estonska 18% či Slovinska 21%; všechny tyto země mají nižší (v některých případech výrazně) úroveň HDP na obyvatele, než má Česká republika. U vyspělých západních zemích činí podíl Nizozemska na tomto typu nástrojů 50%.

Centrálně řízené programy jsou v našem případě jedinou příležitostí, jak zabránit předpokládanému snižování výše naší čisté pozice vůči Rozpočtu EU. Jejich úspěšné uchopení předpokládá systematický přístup nejlépe na státní úrovni, který dosud naprosto chybí.

Speciální programy na podporu restrukturalizace regionů

Just Transition Fund (JTF): ve velmi rychlé podobě se chystá zpracování návrhu nařízení o JTF, jež by se mělo stát součástí kohezní politiky a vystupovat v ní na obdobné úrovni jako ERDF, CF či ESF+. Finanční alokace bude provedena dílem ze zdrojů alokovaných ve prospěch kohezní politiky + 4,8 mld. EUR dodatečných zdrojů. Je zřejmé, že se rozšíří akční radius pro JTF.

Jestliže doposud byl tento zamýšlen primárně pro účely uhelných regionů v transformaci, s rozšiřováním konceptu uhlíkové neutrality se velmi pravděpodobně rozšíří též okruh těch, kteří budou moci podporu v rámci JTF využívat. Zatím neexistuje ani žádný non-paper návrhu tohoto nařízení, ale je velmi pravděpodobné, že již v nejbližších týdnech bude zpracován.

Daný text měl ilustrovat rámce a oblasti, na které by se Česká republika měla v souvislosti s přípravou na využívání možností Víceletého finančního rámce EU 2021 – 2027 soustředit. Řada z nich představuje novinku minimálně z pohledu přístupu českých aktérů k evropským rozpočtovým prostředkům.

Je žádoucí se však na tuto změnu připravit a prakticky si ji osvojit. Jen tak nám bude moci i nadále budoucí Rozpočet EU sloužit a přispívat našemu konvergenčnímu výkonu i rozvoji naší konkurenceschopnosti.

Petr Zahradník

Evropská komise představila koncem listopadu svá stanoviska k návrhům rozpočtových plánů zemí eurozóny na rok 2020. Poprvé od roku 2002 není na žádný členský stát eurozóny uplatňován postup při nadměrném schodku. Očekává se, že poměr dluhu k HDP v eurozóně bude stejně jako v posledních letech dále klesat, a to i přes oslabování evropské a světové ekonomiky.

ROZPOČTY ZEMÍ EUROZÓNY PRO ROK 2020 HLÁSÍ DOBRU KONDICI

V návaznosti na hospodářskou prognózu z podzimu 2019 a po konzultacích s členskými státy přijala Komise stanoviska k návrhům rozpočtových plánů všech zemí eurozóny. Komise zjistila, že **žádný návrh rozpočtového plánu na rok 2020 nevykazuje obzvláště závažné porušení požadavků Paktu o stabilitě a růstu.**

Plány devíti členských států na rok 2020 jsou s Paktom o stabilitě a růstu v souladu, plány dvou členských států jsou s tímto paktom obecně v souladu a v případě osmi členských států tyto plány představují riziko nedodržení paktu.

Návrhy rozpočtových plánů Německa, Irska, Řecka, Kypru, Litvy, Lucemburska, Malty, Nizozemska a Rakouska na rok 2020 jsou s Paktom o stabilitě a růstu v souladu.

Návrhy rozpočtových plánů Estonska a Lotyšska na rok 2020 jsou s Paktom o stabilitě a růstu v zásadě v souladu. Provádění návrhu rozpočtového plánu by mohlo v případě Lotyšska vést k určité odchylce od střednědobého rozpočtového cíle země a v případě Estonska k odchylce od postupu korekce k dosažení tohoto cíle.

Pokud jde o Belgie, Španělsko, Francii, Itálii, Portugalsko, Slovinsko, Slovensko a Finsko, představují návrhy rozpočtových plánů na rok 2020 riziko nedodržení Paktu o stabilitě a růstu. Provádění plánů těchto členských států by mohlo vést k významné odchylce od postupu korekce směrem k příslušnému střednědobému rozpočtovému cíli. V případě Belgie, Španělska, Francie a Itálie se rovněž předpokládá nedodržení doporučené hodnoty pro snižování dluhu.

Celkově se odhaduje, že se počet členských států, jež dosahují svých střednědobých rozpočtových cílů či je překračují, zvýší v letech 2019 a 2020 ze šesti na devět.

Komise předpokládá, že celkový strukturální schodek v eurozóně vzroste v roce 2020 o 0,2 % potenciálního HDP (na -1,1 %), což ukazuje na víceméně neutrální orientaci fiskální politiky. Důvodem tohoto nárůstu strukturálního salda je především předpokládaná expanzivní fiskální politika v členských státech s fiskálním prostorem, zejména v Nizozemsku a v menší míře v Německu (0,6 %, resp. 0,4 % potenciálního HDP), a předpokládané zvýšení strukturálního schodku Itálie (0,3 % potenciálního HDP). Celkově jsou fiskální politiky v celé eurozóně i nadále nedostatečně diferencované. Členské státy s fiskálním prostorem provádějí expanzivní fiskální politiky a měly by být připraveny tohoto fiskálního prostoru i nadále využívat. Důvodem ke znepokojení naopak zůstává nedostatečná konsolidace v zemích s problémy v oblasti udržitelnosti.

Opatření v rámci Paktu o stabilitě a růstu

Komise rovněž v rámci Paktu o stabilitě a růstu podnikla řadu kroků, pokud jde o Maďarsko a Rumunsko.

Vydala dvě doporučení v rámci postupu při významné odchylce, což je nástroj, který má v případě významné odchylky od požadavků preventivní složky paktu poskytnout varování. Cílem postupu je rovněž pomoci členským státům, aby se vrátily k fiskální pozici, jež by panovala v případě, že by k odchylce nedošlo.

Pokud jde o Maďarsko, Komise zjistila, že v reakci na doporučení Rady z června 2019 nebyla přijata žádná účinná opatření. Komise navrhuje, aby Rada přijala rozhodnutí o neúčinnosti opatření a revidované doporučení Maďarsku, aby v roce 2020 přijalo opatření k nápravě významné odchylky od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle. Pokud jde o Rumunsko, i zde Komise zjistila, že v reakci na doporučení Rady z června 2019 nebyla přijata žádná účinná opatření. Komise navrhuje, aby Rada přijala rozhodnutí o neúčinnosti opatření a revidované doporučení Rumunsku, aby v roce 2020 přijalo opatření k nápravě významné odchylky od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle.

Zpráva o posíleném dohledu nad Řeckem

Komise rovněž přijala čtvrtou zprávu o Řecku v rámci posíleného dohledu, který byl aktivován po ukončení podpůrného programu Evropského mechanismu stability v srpnu 2018. Zveřejnění zprávy navazuje na čtvrtou misi po ukončení programu v Řecku, která se uskutečnila ve dnech 23. až 26. září 2019.

Zpráva dospěla k závěru, že Řecko připravilo na rok 2020 rozpočet, který splňuje dohodnutý cíl primárního přebytku ve výši 3,5 % HDP způsobem, který podporuje růst, a že vláda v souvislosti s pokračováním širší reformní agendy celkově přijala nezbytná opatření k dosažení svých konkrétních reformních závazků do poloviny roku 2019. K dokončení a případnému urychlení reformu však budou rozhodující další kroky.

Zdrojem textu je [Evropská komise](#)

Vybrané ukazatele strategie Evropa 2020: Zaměstnanost; Investice do VaV; Emise skleníkových plynů (cílem EU je 80 %); Podíl energie z OZE; Podíl vysokoškolsky vzdělaných; Počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením (kumulativně od roku 2008, cílem je snížit jejich počet v EU o 20 mil.). Zdrojem dat je Eurostat. Pro více informací navštivte goo.gl/2Buxd9

Vybrané ukazatele strategie Evropa 2020

	Zaměstnanost (20-64 let; %)				Investice do VaV (% HDP)				Emise skleníkových plynů (1990=100)			
	2016	2017	2018	Cíl	2016	2017	2018	Cíl	2014	2015	2016	2017
Belgie	67,7	68,5	69,7	73,2	2,52	2,66	2,76	3,00	78,5	81,2	80,3	79,7
Německo	78,6	79,2	79,9	77,0	2,94	3,07	3,13	3,00	73,5	73,8	74,2	74,1
Estonsko	76,6	78,7	79,5	76,0	1,25	1,28	1,40	3,00	52,5	45,1	48,9	52,0
Irsko	71,4	73,0	74,1	69,0	1,19	1,23	1,15	2,00	105,0	109,3	113,1	112,9
Řecko	56,2	57,8	59,5	70,0	0,99	1,13	1,18	1,20	96,6	93,0	89,8	93,6
Španělsko	63,9	65,5	67,0	74,0	1,19	1,21	1,18	2,00	115,9	120,0	116,7	121,8
Francie	70,0	70,6	71,3	75,0	2,25	2,19	2,20	3,00	84,7	85,8	85,8	86,6
Itálie	61,6	62,3	63,0	67,0	1,37	1,37	1,39	1,53	83,4	85,0	84,8	84,1
Kypr	68,7	70,8	73,9	75,0	0,52	0,55	0,55	0,50	140,8	141,7	150,6	155,7
Lotyšsko	73,2	74,8	76,8	73,0	0,44	0,51	0,64	1,50	43,5	43,8	44,0	44,3
Litva	75,2	76,0	77,8	72,8	0,84	0,90	0,88	1,90	41,4	42,1	42,1	42,7
Lucembursko	70,7	71,5	72,1	73,0	1,26	1,27	1,21	2,30	91,2	88,6	87,9	90,8
Malta	71,1	73,0	75,0	70,0	0,57	0,58	0,55	2,00	139,4	110,4	98,8	112,2
Nizozemsko	77,1	78,0	79,2	80,0	2,00	1,98	2,16	2,50	87,8	91,7	91,7	90,9
Rakousko	74,8	75,4	76,2	77,0	3,12	3,05	3,17	3,76	98,9	101,9	103,0	106,2
Portugalsko	70,6	73,4	75,4	75,0	1,28	1,32	1,35	2,70	110,1	117,0	114,4	122,8
Slovinsko	70,1	73,4	75,4	75,0	2,01	1,87	1,95	3,00	89,4	90,4	94,9	93,8
Slovensko	69,8	71,1	72,4	72,0	0,79	0,89	0,84	1,20	55,5	56,9	57,6	59,2
Finsko	73,4	74,2	76,3	78,0	2,72	2,73	2,75	4,00	84,0	79,0	83,1	79,5
Bulharsko	67,7	71,3	72,4	76,0	0,77	0,74	0,75	1,50	57,6	60,7	58,2	60,5
Česko	76,7	78,5	79,9	75,0	1,68	1,79	1,93	1,00	64,3	64,8	65,8	65,3
Dánsko	77,4	76,9	78,2	80,0	3,09	3,05	3,03	3,00	74,2	70,5	73,5	70,5
Chorvatsko	61,4	63,6	65,2	62,9	0,86	0,86	0,97	1,40	74,6	76,0	76,5	78,7
Maďarsko	71,5	73,3	74,4	75,0	1,19	1,33	1,53	1,80	61,6	65,1	65,6	68,5
Polsko	69,3	70,9	72,2	71,0	0,96	1,03	1,21	1,70	81,9	82,6	84,5	87,7
Rumunsko	66,3	68,8	69,9	70,0	0,48	0,50	0,51	2,00	47,0	47,1	46,3	46,1
Švédsko	81,2	81,8	82,6	80,0	3,25	3,37	3,31	4,00	77,3	76,6	76,4	76,3
UK	77,5	78,2	78,7	n/a	1,66	1,65	1,71	n/a	69,0	66,9	63,8	62,4
EU	71,1	72,2	73,2	75,0	2,04	2,07	2,11	3,00	77,5	78,1	77,8	78,3

	Podíl energie z OZE (%)				Vysokoškolsky vzdělaní (30-34 let; %)				Chudoba (rozdíl od 2008; tis. os.)			
	2015	2016	2017	Cíl	2016	2017	2018	Cíl	2016	2017	2018	Cíl
Belgie	7,9	8,7	9,1	13	45,6	45,9	47,6	47,0	141	102	56	-380
Německo	14,9	14,9	15,5	18	33,2	34,0	34,9	42,0	-310	-828	-1 092	n/a
Estonsko	28,4	28,6	29,2	25	45,4	48,4	47,2	40,0	28	15	27	n/a
Irsko	9,1	9,3	10,7	16	54,6	54,5	56,3	60,0	110	38	-26	-200
Řecko	15,4	15,1	16,3	18	42,7	43,7	44,3	32,0	743	655	302	-450
Španělsko	16,2	17,4	17,5	20	40,1	41,2	42,4	44,0	2 040	1 450	1 261	-1400
Francie	15,2	15,9	16,3	23	43,6	44,3	46,2	50,0	313	-433	-106	-1900
Itálie	17,5	17,4	18,3	17	26,2	26,9	27,8	26,0	3 055	2 325	1 360	-2200
Kypr	9,4	9,3	9,9	13	53,4	55,9	57,1	46,0	53	34	25	-27
Lotyšsko	37,5	37,1	39,0	40	42,8	43,8	42,7	34,0	-186	-196	-197	-121
Litva	25,8	25,6	25,8	23	58,7	58,0	57,6	48,7	-39	-68	-116	-170
Lucembursko	5,1	5,4	6,4	11	54,6	52,7	56,2	66,0	42	54	54	-6
Malta	5,2	6,2	7,2	10	32,0	33,5	34,2	33,0	9	7	8	-7
Nizozemsko	5,7	5,9	6,6	14	45,7	47,9	49,4	40,0	364	432	400	-100
Rakousko	32,8	33,0	32,6	34	40,1	40,8	40,7	38,0	-156	-135	-187	-235
Portugalsko	28,0	28,4	28,1	31	34,6	33,5	33,5	40,0	-163	-359	-535	-200
Slovinsko	21,9	21,3	21,6	25	44,2	46,4	42,7	40,0	10	-16	-34	-40
Slovensko	12,9	12,0	11,5	14	31,5	34,3	37,7	40,0	-161	-255	-239	n/a
Finsko	39,3	39,1	41,0	38	46,1	44,6	44,2	42,0	-14	-62	-17	n/a
Bulharsko	18,2	18,8	18,7	16	33,8	32,8	33,7	36,0	-531	-654	-1 106	-260
Česko	15,0	14,9	14,8	13	32,8	34,2	33,7	32,0	-191	-299	-302	-100
Dánsko	31,4	32,6	35,8	30	47,7	48,8	49,1	40,0	64	93	110	-22
Chorvatsko	29,0	28,3	27,3	20	29,3	28,7	34,1	35,0	-162	-237	-313	n/a
Maďarsko	14,4	14,3	13,3	13	33,0	32,1	33,7	34,0	-253	-329	-908	-450
Polsko	11,7	11,3	10,9	15	44,6	45,7	45,7	45,0	-3 270	-4 218	-4 516	-1500
Rumunsko	24,8	25,0	24,5	24	25,6	26,3	24,6	26,7	-1 420	-2 074	-2 755	-580
Švédsko	53,6	53,8	54,5	49	51,0	51,3	52,0	45,0	432	237	293	n/a
UK	8,4	9,2	10,2	15	48,2	48,3	48,8	n/a	290	256	n/a	n/a
EU	16,7	17,0	17,5	20	39,2	39,9	40,7	40,0	835	-4 466	-8 296	n/a

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise. Icon made by Freepik from www.flaticon.com.
Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

